

บทที่ ๑



ประวัติความเป็นมาของคุรุสภาและปรัชญาหรือแนวความคิดในการจัดตั้งคุรุสภา

### คุรุสภาเป็นสถาบันวิชาชีพ

เดิมมีการถกเถียงกันไม่น้อยว่าครูเป็นอาชีพที่ใช้วิชาชีพหรือไม่ แต่ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่า เป็นอาชีพที่ต้องใช้วิชาชีพหรือเป็นวิชาชีพ เช่นเดียวกับวิชาชีพอื่น เช่น แพทย์ กฎหมาย วิศวกรรม บัญชี สถาปัตยกรรม เป็นต้น

ในการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพของกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย ได้ระบุอาชีพที่ใช้วิชาการ<sup>๑</sup> โดยระบุไว้ในหมวด ๐/๑ และได้ขยายความไว้ว่า

๑ - ๓ ครู อาจารย์ ผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่ดูแลผู้ให้การศึกษา และฝึกอบรม เด็กชายและเด็กหญิงใน โรงเรียน และสถานที่อื่น ๆ รวมทั้งผู้ให้การศึกษและการฝึกอบรมแก่เยาวชนและผู้ใหญ่ใน มหาวิทยาลัยและสถานศึกษาอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยและสถานอุดมศึกษา และผู้ให้การฝึกอบรมในสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพ ศูนย์ฝึกอาชีพ และศูนย์ฝึกอบรมอาชีพอื่น ๆ<sup>๒</sup>

<sup>๑</sup> มหาดไทย, กระทรวง. กรมแรงงาน. การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ  
(กรุงเทพมหานคร : กรมแรงงาน, ๒๕๑๒) หน้า ๑๗ - ๑๘.

<sup>๒</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๖.

นั่นคือ ยอมรับกันว่า ผู้ปฏิบัติงานให้การศึกษาและฝึกอบรมเด็กชายและเด็กหญิง ตั้งแต่โรงเรียนอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา และสถาบันอุดมศึกษา หรือสถาบันการศึกษาพิเศษอื่น ๆ เป็นผู้ใช้วิชาชีพ (Profession) ทั้งสิ้น

เกณฑ์สำหรับพิจารณาว่าอาชีพใดใช้วิชาชีพ ได้มีผู้ให้ความเห็นไว้หลายท่านด้วยกัน เช่น พงษ์ น้อยแสงศรี<sup>๑</sup> กล่าวว่า การสอนเป็นวิชาชีพระดับสูง โดยมีเกณฑ์

๑. เป็นวิชาเฉพาะในระดับสูง หมายความว่า ผู้รู้วิชาการในระดับสูงต้องเป็นผู้คงแก่เรียนซึ่งเป็นผู้ได้รับการศึกษาเป็นอย่างดีแล้ว จะต้องมาให้บริการ และต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการบริการนั้น

๒. ถือเป็นความสามารถที่จะสนองความต้องการของประชาชนเป็นเครื่องวัดความสำเร็จ ไม่ใช่ถือความสามารถในการประกอบผลประโยชน์ใส่ตน

๓. มีระบบการควบคุมการประกอบอาชีพนั้น

วิจิตร ศรีสอาน<sup>๒</sup> ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับวิชาชีพไว้ว่า

๑. ต้องมีบริการต่อสังคม ไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาชีพอื่น เช่น บริการที่วิชาชีพทางการศึกษาจะให้แก่วงศ์ก็ช่วยการ ผลิตครูและนักการศึกษาออกไปทำหน้าที่เกี่ยวกับโรงเรียน

๒. มีระยะเวลาที่จะให้การศึกษาแก่สมาชิกของอาชีพยาวนานพอควร อย่างน้อยควรปริญญาตรีขึ้นไป

<sup>๑</sup> พงษ์ น้อยแสงศรี, "การสอนเป็นวิชาชีพ ระดับสูงหรือไม่," ศูนย์ศึกษา,

๑๑ - ๑๒ (พฤศจิกายน - ธันวาคม, ๒๕๒๑) ๑๘.

<sup>๒</sup> วิจิตร ศรีสอาน, "บทบาทของวิชาการศึกษาในสังคมปัจจุบัน,"

ศูนย์ศึกษา, ๑๘ (เมษายน, ๒๕๑๒) ๑๗ - ๑๘.

๓. สมาชิกของวิชาชีพนั้นสูงต้องมีเสรีภาพในการใช้วิชานั้น ๆ มีเสรีภาพในการปฏิบัติงานตามลักษณะของตน

๔. ต้องมีจรรยาบรรณ

๕. มีสมาคมวิชาชีพเป็นศูนย์กลางสำหรับยกมาตรฐานและเผยแพร่วิทยาการเป็นศูนย์กลางสัมพันธ์ของสมาชิก

Myron Lieberman \* ได้พูดถึงเกณฑ์วิชาชีพมีลักษณะดังนี้ คือ

๑. เป็นเอกภาพและให้บริการที่สำคัญต่อสังคม

๒. เน้นเทคนิคทางวิชาการในการดำเนินการให้บริการ

๓. ได้ฝึกอบรมเป็นพิเศษเป็นเวลานาน

๔. ทั้งผู้ที่ได้รับการอบรมในวิชาชีพรายบุคคล และผู้ที่อยู่ในกลุ่มอาชีพโดยไม่จำเป็นได้รับการอบรมโดยส่วนรวม มีความอิสระในอาชีพอย่างกว้างขวาง

๕. เป็นอาชีพค่านิยมให้บริการมากกว่าที่จะเป็นในค่านิยมเก็บเกี่ยวผลทางเศรษฐกิจ เพราะพื้นฐานเป็นไปเพื่อให้บริการแก่สังคม

๖. ได้รับการยอมรับจากบุคคลในวิชาชีพว่าเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อบุคคลในด้านการพิจารณาตัดสินใด ๆ และการกระทำต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขอบเขตของอาชีพของคุณอย่างอิสระ

๗. มีองค์การที่ปกครองตนเอง

๘. มีจรรยาบรรณ

เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้วจะเห็นได้ชัดเจนว่าครูเป็นอาชีพที่ใช้วิชาชีพ ต้องได้รับการฝึกอบรมจากสถาบันการศึกษา ต้องมีประกาศนียบัตร

\* Myron Lieberman, Education as a Profession (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, Inc., 1956) pp. 1-6.

และต้องได้รับการอบรมศึกษาเพิ่มเติมอยู่เสมอ ต้องมีจรรยาบรรณซึ่งเรียกว่าจรรยาบรรณครู เป็นคน เช่นเดียวกับนายแพทย์ ทนายความ ต้องมีจรรยาบรรณในวิชาชีพของตนและมี สถาบันวิชาชีพของตน ในทำนองเดียวกันครู ก็มีสถาบันวิชาชีพของตนคือ "คุรุสภา"

สถาบันวิชาชีพโดยทั่วไปตั้งขึ้นเพื่อปกป้องชื่อเสียง ตั้งกฎกติกาต่าง ๆ ขึ้น เพื่อเป็นแนวประพฤติปฏิบัติของสมาชิก ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบอาชีพนั้น ๆ กับ ผู้รับบริการ จักวางกลไกเพื่อบังคับให้ผู้ประกอบอาชีพนั้น ๆ มีมาตรฐานสูงขึ้น พยายาม ที่จะแยกคนที่มีความสามารถออกจากคนที่ไม่มีความสามารถ ก่อนที่จะรับบุคคลใด คนคนหนึ่ง เข้าร่วมประกอบอาชีพเดียวกัน หากผู้ทางเข้ารับรองและควบคุมผู้ประกอบอาชีพนั้น ๆ ให้ได้ เป็นต้น

สถาบันวิชาชีพครู โดยทั่ว ๆ ไป นายสุรัฐ ศิลปอนันต์ รองเลขาธิการ คุรุสภา ได้ประมวลความมุ่งหมายไว้ว่ามีอยู่ ๑๒ ประการคือ

๑. เพื่อศึกษาปัญหาการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกี่ยวกับสถานะ ของบ้านเมืองและสภาพงาน เพื่อหลอมรวม เป็นความมุ่งหมายและนโยบายการศึกษา ของชาติ

๒. เพื่อร่วมมือกับองค์การและหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงการศึกษา ของชาติ

๓. เพื่อสนับสนุน คุ้มครอง และปรับปรุงคุณลักษณะ ฐานะและความสนใจ ของผู้ประกอบอาชีพครู ตลอดจนสร้างเกียรติและศักดิ์ศรีของครูให้สูง เค้นทัดเทียม และนำหน้าอาชีพอื่น โดยการ ปกป้องความรับผิดชอบ ประสิทธิภาพ จรรยาบรรณ และ ศีลธรรมแก่ครูและนักรการศึกษาทั้งหลาย

๔. เพื่อจัดหาอุปกรณ์ให้ครู ผู้ปกครอง และบุคคล องค์การอื่น ได้รับและ และเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา รวมทั้งการ เสนอแนะมาตรการต่าง ๆ ต่อรัฐบาล ที่จะมียุทธศาสตร์

๕. เพื่อริเริ่มและช่วยเหลือแผนงานและ โครงการที่จะสร้างความก้าวหน้า ในการศึกษา ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

๖. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้การศึกษาความต้องการ ของนักเรียน  
ในทุก ๆ ด้าน และแสวงหารูปแบบการศึกษาที่จะสนองความต้องการ ดังกล่าว เพื่อ  
หาหลักประกันว่านักเรียนทุกคนจะได้เติบโตขึ้นมาสมบูรณ์ครบทุกด้าน

๗. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการศึกษา เพื่อยกมาตรฐานการ  
ศึกษา โดยการให้ความช่วยเหลือและแนะแนวแก่โรงเรียน ศูนย์ต่าง ๆ และ  
นักวิจัย

๘. เพื่อสร้างความเข้าใจและไม่ตรีระหว่างชาติ ดำเนินการ เพื่อ  
เสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวของชนในชาติ  
ตลอดจนระบบการศึกษาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุผล

๙. เพื่อเป็นสื่อกลางในการติดต่อสัมพันธ์กับครูชาติต่าง ๆ และการ  
ประชุมสัมมนานานาชาติ เพื่อสร้าง "ชุมชนครู"

๑๐. เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของผู้ประกอบอาชีพครู  
ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับเด็กเล็กจนถึงมหาวิทยาลัย เพื่อสร้างความเสมอภาค  
ด้านฐานะทางสังคมและเงินเดือน

๑๑. เพื่อจัดทำหนังสือพิมพ์และวารสาร เพื่อให้สมาชิกได้รับข่าวสาร  
โดยสม่ำเสมอ

๑๒. เพื่อทำการทดลองที่สำคัญ ๆ เช่น วิธีสอน ฯลฯ

ความมุ่งหมายตามที่เสนอข้างบนนี้ เน้นหน้าที่ของสถาบันวิชาชีพครู  
มากกว่าลักษณะของสถาบันและ เน้นหน้าที่ขององค์การ เพื่อครู เพียง ๓ ข้อเท่านั้น  
คือ ข้อ ๓ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ เท่านั้น ไม่ได้ระบุลักษณะของสถาบันวิชาชีพครู  
ไว้ชัดเจน

สุวัตร ศิลปอนันต์, "สถาบันอาชีพครู," ประชาศึกษา.

๘ (มีนาคม, ๒๕๑๕) หน้า ๕.



คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาได้กล่าวถึงองค์การอาชีพครูไว้ชัดเจนว่า ควรมีลักษณะและหน้าที่สำคัญ ๆ ดังนี้

๑. เป็นองค์การอิสระ พ้นจากความผูกพันของระบบราชการ เพื่อให้สามารถควบคุมส่งเสริมให้ครูประกอบอาชีพครูมีความก้าวหน้าทางวิชาการ และมีมาตรฐานในวิชาชีพได้ตามวัตถุประสงค์

๒. ก่อตั้งจากระดับกลาง โดยการ เลือกตั้งจากสมาชิกระดับตำบล

๓. ทำหน้าที่เป็นตัวแทนอันแท้จริงของครู เพียงองค์การ เดียว

๔. ควบคุมมาตรฐาน ส่งเสริมวิชาชีพ และจัดสวัสดิการสำหรับครู

๕. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดสมาคม หรือชมรมทางวิชาการสาขาต่าง ๆ ขึ้น

๖. มีส่วนร่วมกำหนดหรือเห็นชอบในนโยบายการจัดการศึกษาของชาติ

๗. ออกใบอนุญาตประกอบอาชีพแก่ครูอาชีพ ซึ่งเป็นสมาชิกสามัญของ

องค์การอาชีพครู

Geoffrey Millerson ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายและหน้าที่ของสถาบันวิชาชีพโดยทั่วไปว่า แบ่งได้เป็น ๒ ส่วนคือ (๑) หน้าที่หลัก (๒) หน้าที่รอง หน้าที่หลักจะเป็นจุดประสงค์โดยตรงขององค์การ และหน้าที่รองจะกลายเป็นวัตถุประสงค์ทางอ้อม ซึ่งไปมาจากวัตถุประสงค์ขั้นแรก อีกทีหนึ่ง

หน้าที่หลักขององค์การหรือสถาบันวิชาชีพ ได้แก่

๑. ก่อให้เกิดการรวมตัวกันขึ้นระหว่างครูประกอบอาชีพหรือผู้ที่สนใจในอาชีพ

เดียวกัน

๒. คัดเลือกสมาชิกขององค์การ โดยการสอบหรือทดสอบ

๓. สร้างความก้าวหน้าในทางวิชาการของสาขาวิชาชีพ และประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ๆ

๔. ลงทะเบียนรับรองผู้มีความสามารถประกอบอาชีพได้

๕. ส่งเสริมและรักษามาตรฐานของวิชาชีพให้อยู่ในระดับสูง

หน้าที่รองขององค์การหรือสถาบันวิชาชีพ ได้แก่

๑. ยกระดับฐานะของวิชาชีพให้สูงขึ้น

๒. ควบคุมการเข้าสู่วิชาชีพ

๓. ปกป้องทั้งผู้ประกอบอาชีพและสาธารณชน

๔. ทำหน้าที่เป็นปากเสียงแทนสมาชิก

๕. สนับสนุนกิจกรรมร่วมกันกับสังคมส่วนรวม และประสานงานกับสถาบัน

วิชาชีพอื่น ๆ

๖. บริการสวัสดิการ

### ประวัติความเป็นมาของคุรุสภา

สมัยเป็นสมัชชาจารย์สมาคม ในปี พ.ศ. ๒๔๓๕ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ประกาศตั้งกระทรวงธรรมการ ปรากฏว่าทางราชการได้จัดการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าขึ้นทั้งในกรุงเทพฯ และหัวเมือง ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ (โรงเรียนเซนต์กิ้ง) ใน พ.ศ. ๒๔๓๘ ได้แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสอบไล่หนังสือไทยเพิ่มเติมวิชาการมากขึ้น นอกเหนือจากวิชาพื้น ๆ คือ อ่าน เขียนตามคำบอก ลายมือ ไวยากรณ์ เลข จึงจำเป็นต้องมีการประสิทธิ์ประสาทความรู้ใหม่ ๆ ให้แก่ครูยิ่งขึ้น จนต้องมีการ

Geoffrey Millerson, The Qualifying Association  
(London: Routledge and Kegan Paul Ltd., 1964), pp. 28 - 32.

อบรมครูให้รู้วิชาครูและวิธีสอนด้วย จึงได้เปิดการอบรมครูขึ้นเป็นครั้งแรกที่ "วิทยาทานสถาน" ใน พ.ศ. ๒๔๓๘ ผู้ให้การอบรมครูคนแรกก็คือ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

วิทยาทานสถานนี้ เจ้าพระยาภาสกรวงศ์ (พร บุนนาค) เสนาบดีกระทรวงธรรมการคนแรกเป็นผู้จัดตั้งขึ้น อยู่ที่สี่กั๊กพระยาศรี โกล่ทางแอลบีร์กันดี โดยได้จัดให้มีการชุมนุมเชื่องผู้มีความรู้มาบรรยายเรื่องต่าง ๆ ค่อยย้ายไปที่โรงเลี้ยงเด็กหรือโรงเรียนสายสวัสดิ์สุนทราคาร วิธีการของวิทยาทานสถานเป็นต้นเค้าของการแสดงปาฐกถา ณ สัมคยาจารย์สมาคม

ในวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๔๓ นายตรวจแขวง (การศึกษา) แขวงบางกอกน้อย จังหวัดธนบุรี ได้รับอนุญาตตั้งสภาสำหรับอบรมและประชุมครูขึ้นที่วัดใหม่วินัยชำนานู (วัดเทพณู) แขวงบางกอกน้อย ตั้งชื่อว่า "สภาไทยจารย์" เปิดทำการสอนครูทุกวันพระ นายตรวจแขวงเป็นผู้สอนเอง และหนังสือพิมพ์ไทยจารย์เล่มแรก ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ของครู ใ้ค้ออกในปีเดียวกันนี้

ใน พ.ศ. ๒๔๔๕ กรมศึกษาธิการได้ตั้งสถานที่ประชุมอบรมและสอนครูขึ้นที่โรงเรียนทวีธาภิเศก ในบริเวณวัดอรุณราชวราราม จังหวัดธนบุรี ให้ชื่อว่า "สัมคยาจารย์สโมสรสถาน" มีเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (ม.ร.ว.เปีย มาลากุล) เป็นสภานายกคนแรก ในปี พ.ศ. ๒๔๔๖ ได้ย้ายสถานที่ตั้งของสัมคยาจารย์สโมสรสถานไปตั้งอยู่ในบริเวณโรงเรียนมัธยมวัดราชบูรณะ (โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย) จังหวัดพระนคร ต่อมาในวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๔๗ กรมศึกษาธิการจึงได้จัดตั้งสถานที่อบรมและประชุมครูแห่งนี้ขึ้นเป็นรูปสมาคมชื่อสัมคยาจารย์สมาคม โดยมีวัตถุประสงค์ของสมาคม ๓ ประการ ซึ่งปรากฏในระเบียบการสัมคยาจารย์สมาคมฉบับแรกว่า วัตถุประสงค์นี้

"ก. เพื่อให้สมาคมนี้เป็นบ่อเกิดแห่งศิลปวิทยา คือหมายความว่าให้เป็นชุมนุมสำหรับปรึกษาหารือการที่เกี่ยวของด้วยการศึกษาเพื่อจะคิดค้นหาวิชาและอุปเท่ห์



ที่จะจัดทำบำรุงการนี้ให้เป็นประโยชน์ถึงซึ่งความเจริญยิ่งขึ้น เป็นที่ชุมนุมสอน และฝึกหัดอธิบายหรือแสดงบรรดาศิลปวิทยาแกสมาชิกที่ประสงค์จะฝึกหัดเล่าเรียน

ข. เพื่อให้สมาคมนี้เป็นที่ประชุมผู้บรรดาศักดิ์ใหญ่ผู้อยู่เป็นเพื่อนราชการทั่วไป ตลอดจนนักเรียนซึ่งยังอยู่ในเวลาเล่าเรียนซึ่งมีความพอใจที่จะเข้าเป็นสมาชิกเพื่อกระทำความคุ้นเคยและรู้จักอัธยาศัยใจคอซึ่งกันและกันเป็นอันดี และเพื่อเป็นอุบายที่จะฝึกหัดให้คนหนุ่ม ๆ ใหม ๆ ซึ่งเป็นสมาชิกได้รับความคุ้นเคยในที่ประชุมกระทำความมีสง่าและความองอาจกล้าหาญให้บังเกิดแกสมาชิกนั้น ๆ เหมือนเป็นความฝึกหัดอันหนึ่งซึ่งมีชื่อเรียกว่า "โสเชียลไลแอนส์" อันเป็นความฝึกหัดอย่างสูงซึ่งจะเรียนโดยวิธีอื่น ๆ ไม่ได้ นอกจากต้องเข้าที่ประชุม

ค. เพื่อให้สมาคมนี้เป็นที่ประชุมกระทำความบันเทิงทั้งใจและกายในที่ชอบและเป็นคุณประโยชน์ มีการกรีฑา และการดนตรี ชั้บรื่อง เป็นต้น เพื่อเป็นเครื่องชำระความเมื่อยล้าขุ้เมี้ยวแห่งร่างกายและดวงจิตให้ชุ่มชื่นตื่นเต้นสดใสนิใหม่ สำหรับจะได้เป็นกำลังที่จะประกอบกิจการงานต่อไป" °

กรรมการของสมาคมอยู่ในวาระ ๑ ปี มี ๓๔ คน ตำแหน่งสถานายก อุปนายก เลขานุการ ๓ ตำแหน่งนี้ กรมศึกษาธิการแต่งตั้งกรรมการที่ปรึกษา ๑๒ ตำแหน่ง สมาชิกสมาคมเลือกตั้ง ผู้ช่วยกรรมการที่ปรึกษา ๒๔ ตำแหน่ง สมาชิกสมาคมเป็นผู้เลือกตั้ง

ในปี พ.ศ. ๒๔๔๗ ซึ่งเป็นปีแรกของสมาคม มีสมาชิก ๒๑๓ คน การกิจของสมาคมจัดให้มีการแสดงปาฐกถาพิเศษ จัดสอนวิชาภาษาอังกฤษ วิชาดนตรี และ

° สำนัคยจารย์สมาคม, ระเบียบการสำนัคยจารย์สมาคม ฉบับแรก กวาคัยอายุของสมาคม. อ้างถึงใน สำนัคงานคຸຸສກຸ. "๓๐ ปีของคຸຸສກຸ." (พระนกร : โรงพิมพ์คຸຸສກຸ, ๒๕๑๘) หน้า ๒ - ๓.

วิชาครู ๓ สโมสรของสมาคม เรียกว่า "สามัคยาจารย์สโมสรสถาน" และได้ออกหนังสือนิตยสารของสมาคมชื่อ "หนังสือพิมพ์วิทยากรย์" แจกแก่สมาชิกทั้งในส่วนกลางและทางจังหวัด

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ครั้งดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงรับสามัคยาจารย์สมาคมอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ตั้งแต่นั้น พ.ศ. ๒๔๕๕ ตลอดมา

ในปี พ.ศ. ๒๔๕๕ เมื่อได้จัดตั้ง "คุรุสภา" ขึ้น ตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๔๕๕ กระทรวงศึกษาธิการได้ให้รวมกิจการของสมาคมเป็นของคุรุสภา

จากประวัติความเป็นมาดังกล่าวนี้พิจารณาได้ว่า สมาคมวิชาชีพครูที่เรียกในขณะนั้นว่า "สามัคยาจารย์สมาคม" ก่อตั้งขึ้นจากความจำเป็นของครูต้องการเพิ่มพูนความรู้ในวิชาการวิชาชีพของตนให้สูงขึ้น กิจกรรมส่วนใหญ่จึงเน้นการฝึกอบรมครูทางวิชาการและเผยแพร่ความรู้ทางหนังสือนิตยสาร "หนังสือพิมพ์วิทยากรย์" แจกจ่ายแก่สมาชิก

004693

สมัยเป็นคุรุสภา คุรุสภาเป็นสถาบันวิชาชีพครู จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๕๕ ให้ฐานะเป็นนิติบุคคล สาเหตุที่ตั้งคุรุสภานั้นปรากฏในบันทึกเรื่องพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๕๕ ของนายทวี บุญยเกษตร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการสมัยนั้น บันทึกนี้ลงในหนังสือพิมพ์วิทยากรย์ เล่ม ๕๕ พฤศจิกายน ๒๔๕๕ ตอน ๒ ความตอนหนึ่งว่า

การศึกษาของชาติหาได้อยู่ที่มีโครงการดีเท่านั้นไม่ แต่ต้องได้ครูดีควบ คือต้องได้ครูที่มีความสามารถในอันที่จะสอนเด็กทั้งในทางวิชาการและในทางอบรมจิตใจ ซึ่งประการหลังนี้ถือว่าสำคัญที่สุด นอกจากนั้นครูยังต้องรักอาชีพของตนไม่ไขว่สว่นไปวันหนึ่ง ๆ ครูที่มีคุณสมบัติดังกล่าวนี้หาได้ไม่มากนัก และยิ่งกว่านั้น แม้ที่มีอยู่แล้ว ก็พยายามละอาชีพครูลาออกไป เพาะจะทนต่อความเป็นครูที่มีเงินเดือนน้อยไม่ได้ จะเห็นไฉนกาย ๆ วา, ผู้สำเร็จการศึกษาออกมารับราชการพร้อม ๆ กัน มีความรู้เท่ากัน วันราชการ

เท่ากัน แต่ผู้รับราชการอยู่ในกระทรวงอื่นจะได้รับตำแหน่ง  
และอัตราเงินเดือนสูงกว่าผู้สมัคร เป็นครูอย่างเทียบกันไม่ได้  
เกือบวาระอยู่ทั้งร้อย

จะเห็นได้ว่าความปรารถนาของทางราชการ กระทรวงศึกษาธิการ ขณะนั้น  
สรุปได้เท่าเพื่อ

๑. ให้ครูมีความสามารถในอันที่จะสอนเด็กทั้งในค่านวิชากรและในทาง  
อบรมจิตใจ

๒. ต้องการให้ครูรักอาชีพครู

๓. ยกฐานะครูให้ทัดเทียมกับข้าราชการอื่น ๆ และรวมทั้งยกฐานะครู  
คานเสรีสิทธิจกขย และเจตนาารมณของการจัดตั้งคุรุสภาก็เพื่อให้มีสภาของครู ให้  
"ครูปกครองครู"

ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๔๔ ได้ระบุอำนาจ  
หน้าที่ของคุรุสภาไว้ว่า

๑. รับผิดชอบและให้ความเห็นแก่กระทรวงศึกษาธิการในเรื่องนโยบาย  
การศึกษาทั่วไป

๒. ให้ความเห็นแก่กระทรวงศึกษาธิการในเรื่องหลักสูตร แบบเรียน  
การสอน การอบรม การสอบไล่ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา

๓. ควบคุมและสอดส่องจรรยาบรรณและวินัยครู พิจารณาลงโทษครู  
ผู้ประพฤติผิด ตลอดจนพิจารณาคำร้องทุกข์ของครู

๔. รักษาผลประโยชน์ของครูและส่งเสริมให้ฐานะของครูเป็นที่มั่นคง

๕. หาทางให้ครูหรือครอบครัวของครูได้รับการช่วยเหลือและอุปการะ

ตามสมควร

ทวี บุญยเกตุ. "บันทึกเรื่องพระราชบัญญัติครู พ.ศ. ๒๔๔๔." วิทยากรย  
๔๕ (พฤศจิกายน ๒๔๔๕) หน้า ๓๕.

๖. ส่งเสริมฐานะของครูในทางความรู้ ความประพฤติ ความสามัคคี และความเป็นอยู่ของครู โดยจัดให้มีการอบรม ปาฐกถา การเผยแพร่ความรู้ และสโมสรและอื่น ๆ

๗. ปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน แทนคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และแต่งตั้งอนุกรรมการข้าราชการพลเรือนต่าง ๆ แล้วแต่กรณีสำหรับข้าราชการครู \*

ต่อมาอำนาจและหน้าที่ของคุรุสภา ตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๘๘ เติม ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๐๘ และพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ ๔) พุทธศักราช ๒๕๑๘ และพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๑ กล่าวคือ ปัจจุบันให้คุรุสภามีอำนาจหน้าที่ดังนี้คือ

๑. ให้ความเห็นแก่กระทรวงศึกษาธิการในเรื่องการจัดการศึกษาโดยทั่วไป หลักสูตร แบบเรียน อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน การฝึกอบรม การวัดผลและประเมินผลการศึกษา การนิเทศการศึกษา และเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการศึกษา

๒. ควบคุมและสอดส่องจรรยา มารยาท และวินัยครู พิจารณาโทษครู ผู้ประพฤติผิด และพิจารณาคำร้องทุกข์ของครู

๓. พักภัยสิทธิครูภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

๔. ส่งเสริมให้ครูได้รับสวัสดิการต่าง ๆ ตามสมควร

๕. พัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณภาพและประสิทธิภาพของครู

\* "พระราชบัญญัติครู พ.ศ. ๒๔๘๘." ราชกิจจานุเบกษา ๖๑ (๑๖

มกราคม ๒๔๘๘) : มาตรา ๖.

๖. ปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนแทนคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และแต่งตั้งอนุกรรมการต่าง ๆ ให้มีอำนาจหน้าที่และปฏิบัติการแทนอนุกรรมการข้าราชการพลเรือนต่าง ๆ แล้วแต่กรณีสำหรับข้าราชการครู

๗. ปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัดแทน ก.จ. และแต่งตั้งอนุกรรมการให้ มีอำนาจหน้าที่และปฏิบัติการแทนได้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการส่วนจังหวัด

ตามข้อกำหนดอำนาจหน้าที่ของคุรุสภา สรุปไว้ความมีหน้าที่ ๔ ประการด้วยกัน คือ

๑. การส่งเสริมวิชาการให้แกสมาชิก
๒. การส่งเสริมสวัสดิการให้แกสมาชิกและครอบครัว
๓. การบริหารงานบุคคล
๔. การมาตรฐานวิชาชีพครู

เมื่อเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของ เนติบัณฑิตสภา ก็เคียงกัน กล่าวคือ เนติบัณฑิตสภามีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ

๑. ส่งเสริมการศึกษานิติศาสตร์และการประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย รวมทั้งจัดให้ทุนเพื่อการนี้
๒. ควบคุมมารยาททนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความ
๓. ส่งเสริมความสามัคคีและผูกงเกี่ยวติของสมาชิก

ซึ่งมีข้อแตกต่างกันที่ "คุรุสภา" มีหน้าที่บริหารงานบุคคล คือทำหน้าที่แทนคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) และเป็นสถาบันวิชาชีพ อยู่ในกระทรวง

"พระราชบัญญัติเนติบัณฑิตสภา พ.ศ. ๒๕๐๗," ราชกิจจานุเบกษา

๑๕ (๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๗) : มาตรา ๔.



ศึกษาธิการ ดังที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติครู พ.ศ. ๒๔๔๔ มาตรา ๔ ว่า ให้มีสภา  
ในกระทรวงศึกษาธิการ เรียกว่า "คุรุสภา" และให้สภานี้เป็นนิติบุคคล<sup>๑</sup> จึงเป็น  
สถาบันวิชาชีพที่ไม่อิสระแก่ตัวเต็มที่ ส่วนเนติบัณฑิตสภาไม่ระบุว่าเป็นสภาอยู่ใน  
กระทรวงยุติธรรม จึงมีลักษณะเป็นสถาบันวิชาชีพที่อิสระกว่า

สรุป

ประวัติความเป็นมาของ "คุรุสภา" ในฐานะสถาบันวิชาชีพนั้นเริ่มจากความ  
จำเป็นที่ครูต้องมีความรู้ใหม่ ๆ จึงทำให้มีการอบรมครูให้รู้วิชาครูและวิธีสอนที่ "วิทยาทาน  
สถาน" ต่อมารับอนุญาตให้ตั้งสภาสำหรับอบรมครูขึ้นเรียกว่า "สภาไวยาจารย์"  
แล้ว กรมศึกษาธิการได้ตั้งสถานที่ประชุมอบรมและสอนครูให้ชื่อว่า สำนัควาจารย์  
สโมสรสถาน มาในปี พ.ศ. ๒๔๔๓ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งสถานที่อบรมและ  
ประชุมขึ้นเป็นรูปสมาคม โดยผู้ที่เข้าเป็นสมาชิกรับต้องสมัคร มาในปี พ.ศ. ๒๔๔๔  
ได้จัดตั้งคุรุสภาขึ้นตามพระราชบัญญัติครู พ.ศ. ๒๔๔๔ โดยบังคับว่า ครูทุกคนต้องเป็น  
สมาชิกคุรุสภา และโดยมีแนวความคิดให้ครูปกครองครู ต้องการให้ครูมีความ  
สามารถสอนเด็กทั้งในค่านวิชากรและในทางอบรมจิตใจ ต้องการให้ครูรักษา  
อาชีพครู และต้องการยกฐานะครูให้ทัดเทียมกับข้าราชการอื่น ๆ.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<sup>๑</sup>พระราชบัญญัติครู พ.ศ. ๒๔๔๔. อ่างแลว ๕ มาตรา ๔.